

13 februari 1970

Goeden avond, vrienden.

Allereerst herinner ik u eraan dat wij, sprekers van deze groep, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Ons onderwerp voor heden werd in overleg met u vastgesteld en draagt de aanduiding:

GEESTELIJKE ACHTERGRONDEN VAN HET COLLECTIEVE BEWUSTZIJN

Dit onderwerp omvat nogal wat verschillende waarden en punten. Ik hoop dan ook dat u er geen bezwaar tegen hebt dat ik tracht mijn betoog in korte alinea's en punten op te bouwen. Alleen hierdoor blijft het geheel, naar ik meen, enigszins overzichtelijk.

Wanneer wij spreken over collectief bewustzijn, dan bedoelen wij hiermede een gemeenschappelijk bewustzijn, dat niet alleen gebaseerd is op zuiver geestelijke of mentale waarden, doch waarbij zelfs stoffelijke en erfelijke waarden een rol kunnen spelen. Het collectief bewustzijn bepaalt de reacties van de massa als geheel en wordt verder aangevuld en gevoed door de mentale processen, die in deze massa plaats vinden.

Wanneer wij naar geestelijke achtergronden gaan zoeken, zo zal het u duidelijk zijn dat wij niet alleen met de menselijke geest te maken zullen hebben. Er zijn rassen, volkeren en groepen, die een eigen beschermgeest hebben - zo u wilt kunt u deze aanspreken als rassen-, volks- of groepsgeest. Deze entiteiten hebben zich indertijd met de vorming van het menselijke ras beziggehouden. Daarna hebben zij zich geworpen op het vormen van bepaalde sociale structuren en geprobeerd daarin een bewustwordingswaarde voor de mens te scheppen. Hierdoor zijn in het ras, het volk, de groep, ook bepaalde erfelijke factoren naar voren gekomen. Daarnaast heeft zich vaak ook een eigen wijze van denken ontwikkeld. Iemand die eenmaal onder een dergelijke entiteit heeft geleefd, zal heel vaak bij een volgende - hernieuwde - incarnatie een contact met een dergelijke entiteit behouden. Dit is belangrijk voor ons verdere betoog, dus onthoudt u dit alstublieft even.

Dan hebben wij bij de geestelijke achtergronden wel degelijk ook te maken met de mentale processen van de mensheid als geheel. De mensen denken, zij stralen hun denken ook uit. De mensen hebben gevoelens en stralen ook hun gevoelens uit. Deze combinatie van denken en gevoelen vormt een soort aura, die rond de gehele wereld aanwezig is en waarin een groot aantal denkbeelden, angsten, begeerten enzovoorts aanwezig zijn. Mensen die door omstandigheden hun eigen erfelijke mogelijkheden of pogen, zijn afgestemd op een bepaald doel of punt, zullen dus in contact zijn met de collectieve bewustzijnsinhoud van de gehele mensheid en daaruit vaak kunnen putten. En in overeenstemming met hun afstemming, zo bepaalde gevoelens en denkbeelden enzovoorts in zich sterker ontvangende, dan mogelijk zou zijn op grond van hun eigen weten en denken alleen. Het is zelfs mogelijk dat het verloop van bepaalde redelijke processen in een mens door deze afstemming mede bepaald zal worden.

Geesten spelen eveneens een rol in het kader van dit geheel. Een geest die de mensheid verlaat door overgang, zal in eigen gevoelen en denken over het algemeen nog een langere tijd en ook in zijn gevoelens verbonden blijven met de mensheid. Indien ik hier een noot mag invoegen: dit zijn daarom nog geen aardgebonden geesten!! Door het je verbonden gevoelen met de mensheid en de aarde neem je contact op met de mensheid. Dit betekent dat een dergelijke geest in zijn denken en zelfs voor een deel in zijn emotionele bestaan, verbindingen zal behouden met zowel de rassegeesten als met de mensheid. Daar de waarde van een dergelijk besef bij de geest ongeveer overeenkomt met dergelijke waarden van de mens op aarde, zal de uitstraling hiervan zich vermengen met die van de mensheid. Het gevolg is, dat in het geheel van het collectieve bewustzijn wel degelijk een geestelijke inbreng meespeelt.

Deze inbreng zal voor het merendeel stammen van entiteiten, die het menselijk vormdenken en het menselijk bewustzijn van eigen Ik nog niet te ver achter zich hebben gelaten.

Dan kennen wij verder kosmische werkingen en invloeden, die gepersonifieerd zijn of kunnen worden. Wij kunnen hierbij denken aan een Christusinvoed, wij mogen daarnaast eventueel denken aan de krachten van de Heren der Wijsheid etcetera. Dezen zullen nimmer geheel deel uit kunnen maken van het collectieve bewustzijn van de mensheid, maar werken hierop wel terdege in. Om in te kunnen werken op de mensheid, zullen zij bepaalde delen van hun wezen, denken enzovoorts naar de mensheid uitstralen en wel op een zodanige wijze, dat hierdoor ook deze factoren in het collectieve bewustzijn een rol kunnen spelen.

Daarmede heb ik dan allereerst getracht een reeks van samenhangen weer te geven. Maar stel nu eens dat een aantal mensen behorende tot een bepaald volk en een bepaald ras, levende in een bepaalde tijd, na honderden desnoods duizend jaren in tijd weer bijna gelijktijdig op aarde zouden reïncarneren. Zij hebben dan via de rassegeest, waartoe zij eens, maar dus niet noodzakelijkerwijze ook nu weer, behoorden, een verbinding met elkaar. Er bestaat hierdoor tussen mensen, die elkaar misschien nooit gezien hebben en van elkanders bestaan niets afweten, een verbondenheid, die mede bepaald zal worden door de kwaliteiten van de rassegeest, door wie zij verbonden zijn. Er zijn bijvoorbeeld op het ogenblik op aarde nogal wat indianen geïncarneerd. Dit betekent dan, dat de mentaliteit van die indianen en zelfs een zekere geloofsinhoud van deze vroegere indianen een invloed kan uitoefenen op de mensen over de gehele wereld. Het betekent ook, dat uit het collectief bewustzijn zoals dit op dit ogenblik gevormd is, door deze mensen een reeks van waarden en mogelijkheden zal worden geselecteerd, die in overeenstemming zijn met hun vroegere idealen en dat zij, zelfs al leven zij in een sterk van andere rassen onderscheiden gemeenschap, of in een staat, die qua structuur zeer van andere staten verschilt, de oude normen van eens, daarbinnen toch weer tot leven zullen trachten te brengen.

Dit kan soms zeer interessante resultaten hebben. Overigens is deze groepsincarnatie niet de enige belangrijke in deze dagen. Er zijn ook nog groepsreïncarnaties van Egyptenaren, terwijl er nu een incarnatiegolfje aan de gang is, waarin vele geesten uit het vroegere Rome in vroege ontwikkeling en Grieken uit de late ontwikkeling van deze landen omvat. Daarnaast is er een golfje van kleinere omvang, maar van iets langere duur op het ogenblik, dat vooral geesten van rond 1600 bevat, maar vreemd genoeg voornamelijk uit de Latijnse gebieden. Dit zijn invloeden in het gemeenschappelijk bewustzijn, die je als eenling op aarde niet zo gemakkelijk kunt herkennen en waarvan men zich veelal ook liever niet bewust wil worden. Maar degenen die incarneren, zijn over het algemeen voor een deel wel degelijk oudere zielen. Nu wil dit 'ouder' nog lang niet altijd zeggen dat zij ook wijzer zijn. Wel wil het in de meeste gevallen zeggen dat men dus haast onbewust de nodige trucjes kent die men nodig heeft om iets te bereiken en bijvoorbeeld in de maatschappij vooruit te komen. Het gevolg daarvan is, dat dergelijke incarnatiegroepen op de gemeenschappen op aarde vaak een buitengewoon sterke stempel kunnen gaan drukken door hun specifieke denkwijzen, terwijl de gemeenschappen mede worden betrokken in hun sympathieën, die niet op feiten gebaseerd plegen te zijn en alleen verklaard kunnen worden door vroegere relaties.

Dan zult u misschien nu kunnen begrijpen, waarom ik meen te moeten stellen dat alle mensen die op grond van vroegere verbindingen in dit leven een bepaalde sympathie of gerichtheid in zich kennen, hierdoor mede een maatschappelijk proces tot stand plegen te brengen, dat niet rationeel verklaarbaar is en niet tot bepaalde rassen, landen of groepen beperkt hoeft te zijn. Ook dit is voor ons heel belangrijk: het collectieve bewustzijn is dus niet iets dat slechts op elk ogenblik uit de gemeenschap herontstaat, maar tevens iets, dat in zich invloeden uit het verleden kan bevatten, die op vele mensen gelijktijdig in kunnen werken, ondanks het ontbreken van redelijke banden met het heden en ondanks de tussen die mensen en hun leven bestaande vaak zeer grote verschillen.

De reeks toenemende incarnaties, die wij in een tijd als de huidige - met sterk toenemend bevolkingsaantal dus - altijd weer zien, heeft, daar vele van die incarnaties als eerste menselijke incarnatie moeten worden beschouwd of incidentele reïncarnaties buiten groepsverband, zal die veel minder invloed hebben op het gemeenschappelijk bewustzijn dan men op grond van aantallen zou verwachten. Groepen die incarneren hebben meer invloed op het geheel dan redelijk schijnt. Wanneer in het collectief bewustzijn een reeks van feiten aanwezig is, zullen heel vaak juist degenen, die weinig of geen vorige menselijke incarnaties achter zich hebben, hieruit alles wat voor hen belangrijk is, geheel af kunnen lezen. Voor de oudere geesten is een dergelijk algeheel aflezen van hetgeen nu voor hen van belang is, praktisch alleen mogelijk door bewuste gedachtenprocessen in te schakelen. Zij worden door eenzijdigheden uit vorige bestaansvormen verhinderd, alles als het ware instinctief op te nemen. Zo zien wij, dat de spontane kennis en wijsheid vaak veel groter en invloedrijker zijn bij jongere incarnaties dan bij geesten, die reeds het nodige achter zich hebben.

Nu denkt u waarschijnlijk: is dus het geestelijke in de waarden van de collectieve bewustzijnswaarden wel werkelijk van nut voor onze geestelijke ontwikkelingen? Het antwoord luidt: natuurlijk, want wij kunnen de zaak ook, zonder de waarheid daarmee enig onrecht aan te doen, omdraaien. Wanneer een groep op aarde incarneert - een groepsincarnatie als omschreven dus - zo zal deze groep op aarde mede tot uiting gaan brengen, wat ook in de geest voor haar belangrijk was. Het resultaat hiervan is, dat een lering op aarde kan ontstaan, die voor de groep noodzakelijk is. Maar van alle andere mensen wordt zo een reactie gevraagd, die niet alleen de feiten betreft, maar tevens deze delen van besef en behoefte, die de groep mede op aarde weer tot aanzien bracht, maar die men redelijk vaak niet goed kan omschrijven of definiëren. Hierdoor wordt de eenheid van de mensheid als geheel door alle tijden aanmerkelijk bevorderd. Na de overgang zal eenieder, die deze invloeden heeft ondergaan, zich dan ook gemakkelijker kunnen richten op een grotere geestelijke gemeenschap.

Dit laatste wil ik verder verduidelijken, daar het enkelen onder u niet geheel duidelijk schijnt te zijn. Stel een rassengod of -geest. Deze kan zich bezighouden met een betrekkelijk klein gebied en volk op aarde. Iemand die zich aan deze godheid of geest wijdt, is hierdoor dus ook in eigen streven en beseffen meestal zeer beperkt. In deze beperking zal men wel deel uitmaken van het gemeenschappelijke bewustzijn en zal men hierin ook zelf wel bijdragen. Maar een dergelijk mens is te beperkt en te eenzijdig om ook de waarden van anderen te kunnen aanvaarden. Men is als het ware niet in staat te beseffen dat de medaille ook nog een andere kant heeft. Wanneer nu deze geest meerdere malen gereïncarneerd is, zal de binding met de oorspronkelijke rassengeest nog steeds kunnen bestaan. Maar de omstandigheden dwingen nu het ego wel de andere kant van de medaille te zien. De rassengeest is nu voor dit Ik niet meer in de eerste plaats een soort god, waaronder men ressorteert, maar eerder een soort leidman, waaraan men zich kan refereren wanneer men zelf geen uitweg meer ziet. Gelijktijdig kent en ziet men dus een grotere gemeenschap - een deel van de wereld bijvoorbeeld, zoiets als 'wij Europeanen', - waardoor de beperkingen van de rassegeesten enigszins buiten spel komen te staan - en ondergaat men meer bewust de invloeden van een aantal van dergelijke entiteiten tesamen, die voor u zo een groter en ruimer deel van het bestaan op meer omvattende wijze kunnen representeren. Zo krijgen wij een steeds sterkere centralisatie van het inwerken van bewustere geesten en rassengeesten in de mensheid, gepaard gaande met een steeds bewustere wisselwerking tussen deze entiteiten en de mensen. Het gemeenschappelijke bewustzijn wordt hierdoor wel degelijk in een gunstige zin beïnvloed en biedt als gevolg van dergelijke ontwikkelingen aan steeds meer delen van de mensheid steeds meer mogelijkheden. Ik hoop dat mijn uitlating u nu iets duidelijker is geworden. Zonodig kunnen wij over dit punt na de pauze nog verder discussiëren.

Nu komt de grote vraag: Wanneer ik geestelijk bewust word - de mens noemt dit vaak het ondergaan van inwijdingen -, krijg ik dan ook meer uit, of een groter aandeel aan, dit collectief

bewustzijn? Nu wil ik opmerken dat vele mensen een inwijding begeren, maar wanneer zij zouden weten wat dit in wezen inhoudt, waarschijnlijk bij het komen van de inwijding nog harder zouden schreeuwen dan de duivel in een vat met wijwater. Inwijding betekent: een bereiken van een groter en meer omvattend wereldconcept, gepaard gaande met een uitbreiding van eigen besef van mogelijkheden, maar ook van eigen verantwoordelijkheden en de noodzaak in die wereld meer bewust te handelen en te reageren, zodat het leven door de inwijding allesbehalve gemakkelijker en aangener wordt. Wanneer je meerdere inwijdingen doormaakt, kom je hierdoor dus verder boven de doorsnee mens te staan in je vermogen om te putten uit het gemeenschappelijke bewustzijn en gelijktijdig in het vermogen om iets tot stand te brengen krachtens dit bewustzijn.

Maar aan de andere kant kom je juist hierdoor ook veel sterker in de ban van de genetische verschijnselen, van de werelden, waarin je nolens volens bewust, moet werken en bestaan. De hogere entiteiten, de ingewijden, dragen dan ook in verhouding niet zo heel veel bij tot het geheel aan kennis, dat in het collectieve bewustzijn aanwezig is. Zij dragen eerder bij tot het daarin ontstaan van bepaalde gevoelswaarden. In deze tijd zien wij verschijnselen, die ons in de geest doen veronderstellen dat binnen niet al te lange tijd weer groepen op deze wereld zullen gaan incarneren, waaronder vaak groepen, die eerst recent overgingen. Ik mag u hierover helaas geen concrete voorlichting geven en geef dus, op het gevaar af, dat u begint te zuchten, het volgende voorbeeld: In Biafra zijn een paar miljoen mensen overgegaan onder omstandigheden, die een versnelde reïncarnatie mogelijk en waarschijnlijk maken. Als gevolg hiervan kunnen wij wel aannemen dat na rond 50 tot 100 jaren een paar miljoen mensen met een bepaalde mentaliteit en een zekere onderlinge gebondenheid kort opeen zullen incarneren. Zij zullen daarbij waarschijnlijk als gevolg van hun ervaringen in dit leven incarneren in gebieden, die op het ogenblik van hun geboorte overvloed kennen. Hun benadering van deze overvloed zal er waarschijnlijk dan een zijn van grote gulzigheid en bezitszucht. Zij zullen hierdoor een eiland van materialisme gaan vormen in een wereld, die zich eigenlijk al meer op geestelijke bestrevingen richt. Hiermede zouden zij wel eens in die toekomst een heel nuttige functie kunnen hebben, daar zij hierdoor een evenwicht helpen bewaren en een te snelle en te eenzijdige ontwikkeling helpen afremmen.

Om een vergelijking te maken: met een platboomd jacht kan ik wel dicht aan de kust komen, maar ik heb het nadeel dat ik niet scherp bij de wind kan zeilen en eigenlijk alleen maar moeilijk kan laveren, grote slagen moet maken en dus tegenwinds geen snelheid zal kunnen maken. Breng ik een diepe kiel aan, dan zal ik niet meer zo dicht bij het land kunnen komen, maar ik heb ik ieder geval een veel groter evenwicht, kan meer overhellen en zal dus veel scherper aan de wind kunnen zeilen. Het gevolg is dat ik veel sneller en met heel wat minder ongemakken ook tegen de wind in vooruit zal kunnen komen. Een stap verder komt men bij de zeilboot met middenzwaard: dit is in feite een soort uitschuifbare kiel, waardoor stabiliteit en zwaartepunt van het geheel veranderd kunnen worden. Ik kan daarmee zowel dicht aan de kust komen als redelijk scherp bij de wind zeilen. Wanneer wij nu met een dergelijke incarnatiegroep te maken krijgen, kunnen wij haar ten aanzien van het geheel van de ontwikkelingen in de mensheid als een soort middenzwaard of kiel beschouwen. Maar op het ogenblik dat zij nu behoren tot een ras, dat door de aard van de rassegeest een voldoende flexibiliteit bezit, zodat een snelle aanpassing aan het in de begeerten, angsten en andere inhouden van het gemeenschappelijk bewustzijn mogelijk is, zullen zij veel meer kunnen bereiken, ofschoon zij natuurlijk in hun oriëntatie op de wereld nog steeds bepaald worden door hun oriëntatie van de laatst voorgaande incarnatie. Juist door de nieuwe rassegeest, waarmee men dan te maken heeft, is echter een snelle aanpassing aan de behoeften en mogelijkheden van het heden bereikbaar, waardoor dan een dergelijke groep een variabele invloed kan vormen, in het vorige beeld aangeduid als middenzwaard van de boot.

Een groep zonder aanpassingsmogelijkheden zal als een vaste kiel gaan fungeren, die bepaalde mogelijkheden geeft, maar in ruil daarvoor ook weer nadelen geeft. De groep die zich echter snel en goed kan aanpassen, zal weinig nadelen en vele voordelen bieden, daar zij

immers al dan niet van de reacties van de gemeenschappen af zal wijken, naarmate dit door de inhouden van 't gemeenschappelijke bewustzijn plus de mogelijkheden van materiële ontwikkeling noodzakelijk is. Het zal u duidelijk zijn, dat juist door dergelijke invloeden binnen een collectief bewustzijn de noodzakelijke mogelijkheden voor een gestage en stabiele vooruitgang kunnen worden geschapen.

Voor uzelf is het deelhebben aan dit bewustzijn een natuurlijke zaak: gevoelens worden overgedragen en ook bepaalde geestelijke ervaringen. U leest tot op zekere hoogte zelfs de gedachten en gevoelens van anderen af, ook al beseft u dit niet. Ook uw eigen gedachten en gevoelens wekken bij anderen reacties, zelfs indien u daarvan weinig of niets bemerken zult, tenzij persoonlijke banden bestaan. U leeft daarin als een vis in het water: de collectieve bewustzijnswaarden vormen als het ware uw atmosfeer, waarin u mentaal en geestelijk ademhaalt zonder dit zelfs maar te beseffen. Nu weet u allen dat er op aarde verschillende systemen en methoden bestaan, die u kunnen helpen om uw normale ademhaling te leren beseffen en bewust te leren beheersen en gebruiken. Denk maar eens aan de verschillende vormen van yoga, waarbij dit een rol speelt. Bij deze disciplines maakt men dus een deel van het levensproces, dat normaal onbewust plaats pleegt te vinden, tot een bewust en bewust beheersbaar proces.

De mens die te maken heeft met het gemeenschappelijk bewustzijn, dat men ook wel bovenbewustzijn pleegt te noemen, zou daarom volgens mij als volgt kunnen redeneren: Ik ben, of ik dit weet of niet, of ik dit wil of niet, deel van het gemeenschappelijke bewustzijn. Dit bewustzijn is in mij werkzaam.

(blz 424 en 425 ontbreken)

Wanneer ik leer een onderscheid te maken tussen bepaalde dieren en hun gedragingen. Maar voor de groepsgeesten, die tot nu toe van buitenaf leiding hebben kunnen geven aan wording en ontwikkeling van volkeren enzovoorts, wordt het hierdoor noodzakelijk in zekere zin één te worden met de groepen mensen die zij trachten te leiden, daar alleen zo, door het injecteren van eigen besef en mogelijke angsten of begeerten, voor hen de mogelijkheid nog blijft bestaan, de groepen stoffelijk en geeselijk nog te blijven leiden. De rassengeest wordt dan ook, of hij dit nu wil of niet, door zijn hogere waarden van besef en kracht, tot een personificatie van de groep, waartoe hij behoort.

Ik hoop nu maar dat niemand zich door het volgende beledigd zal gevoelen: Jehova of Adonai is dus uiteindelijk de representatie, de verpersoonlijking, van het besef van het joodse volk, ofschoon de naam wel degelijk een werkelijk bestaande macht, een werkelijke persoonlijkheid weergeeft. De uiting daarvan is echter alleen nog mogelijk in overeenstemming met het gestelde doel, wanneer de god zich meer en meer confirmeert aan de waarden, die dit volk en gemeenschappelijk bewustzijn als de belangrijkste ziet. Hij geeft dan dus de volksgeaardheid, zowel als het gevoelsleven van het volk weer en zal in zijn uitingen mede de waarden, die in het volk leven, moeten betrekken. Vanuit dit alles voegt de god er echter een eigen bewustzijn aan toe, waardoor een volk langzaam maar zeker tot een hogere besefsnorm ten aanzien van zichzelf en de wereld zal komen dan zonder deze leidende entiteiten het geval geweest zou zijn. Doordat de mensheid in aantal begon toe te nemen, ontstonden er steeds meer groepen, die als een gesloten geheel konden functioneren en daardoor een eenheid met een rassen- of groepsgeest van node hadden. Het is duidelijk dat hierdoor ook steeds meer hiervoor geschikte en geïnteresseerde entiteiten gebonden raakten aan dergelijke groepen.

Daarnaast ontstonden nationaliteiten, die in het begin niet erg belangrijk waren, omdat het ging om kleine staatjes en steden, maar die wel belangrijk werden wanneer, zoals bijvoorbeeld in de tijd van het Romeinse imperium, het behoren tot de natie voor de mensen van groot belang werd. Het begrip 'Burger van Rome' kreeg, zoals u weet, een bijzondere klank en grote betekenis in een groot deel van de wereld. Het denken als een Romein, het leven als een

Romein, was in feite veel minder belangrijk dan een burger van Rome te mogen heten en de rechten, daaraan verbonden, te kunnen genieten. Een dergelijke binding voert onvermijdelijk tot een groepsgeest, die allen omvat. Maar hierdoor ontstond ook een steeds verdergaande afwijking in het denken van de echte Romeinen: er ontstond een gemeenschappelijk bewustzijn, waarin het gevoel "ik ben burger van Rome" gelijktijdig in de groep een projectie van alle angsten en gevoelens van de Romeins burger geworden anderen, een voortdurend grotere invloed gingen betekenen op het eigen denken en handelen van alle Romeinen.

Het is mede door dit effect, dat alle werkelijk grote rijken een zo snelle evolutie van denken en gebruiken doormaken en ook in vele gevallen tot een snel verval komen. De burgers die zij van buitenaf tot zich trekken en zo tot deel van hun geheel maken, verschillen zo zeer in wezen van de grondwaarden van het oorspronkelijke volk, waarop de grootheid daarvan was gebaseerd, dat een verval bijna onvermijdelijk is, tenzij men van de oude gebruiken afwijkt en zich aan het nieuwe aanpast. Maar zoals u weet, hebben alle grote rijken op den duur een ambtelijk apparaat en een sociale structuur, die het afkerig maakt van alle veranderingen, zelfs wanneer deze een aanpassing aan de werkelijkheid zouden betekenen. Rassen, niet gehinderd door een apparaat, passen zich over het algemeen wel snel aan veranderende omstandigheden en mogelijkheden aan.

Zo ontstonden er op aarde steeds meer belangrijke groepen en naarmate deze groepen een grotere en compactere eenheid begonnen te vormen, gingen deze groepen na enige tijd ook door groepsincarnaties in latere tijden een belangrijker rol spelen. Zo werd het collectief bewustzijn dus op den duur een soort geslepen diamant met vele facetten. Elk facet representeert hierbij dan een maatschappelijke grondvorm of denkwijze, een wetenschappelijke ontwikkeling of een geloof dat bestaat of eens is geweest. In het huidige bestaan wordt men als deel van het geheel door al die facetten mede beïnvloed, zover men er maar mede verwant is. Dit betekent dat, naarmate de mensheid verder is gekomen in de tijd, voor haar een complexer wereldbeeld noodzakelijk werd, waarbij dus vooral bepaalde details echter vervaagden. Het betekende dat de mens zich zou moeten gaan specialiseren op de meer materiële waarden, omdat de waarden van angst en begeerten, zoals deze in de primaire vorm van het collectieve bewustzijn aanwezig waren, door erkenningen en alle opgedane ervaringen van de mensheid een andere, maar ook steeds belangrijker rol gingen spelen in de bindingen van rassen en volkeren, terwijl langzaam de geloofsbindingen en clanbindingen aan betekenis beginnen te verliezen.

Dit wil echter niet zeggen dat rassen-, volks- en groepsgeesten nu ook geheel van het toneel gaan verdwijnen. Zij worden steeds meer van representanten van een enkele bepaalde groep tot de vertegenwoordigers van ideeën. Zij worden tot dragers van bepaalde denkbeelden. Neem bijvoorbeeld even aan, dat er een Duitse groepsgeest is. Deze trekt zich niets aan van de verschillen van Oost- en West-Duitsland. Er kan trouwens een ogenblik komen, waarin deze beide rijken niet meer wezenlijk bestaan. Maar er heerst in de groep een bepaalde mentaliteit. Deze mentaliteit komt ondermeer tot uiting in een bepaalde systematiek van redeneren, onderzoek, van aanpak en zelfs in de reglementatie van de samenleving. Dit ligt in het wezen van de groep, het volk en dus ook in het wezen van de daarbij behorende groepsgeest vast. Dit betekent dat de rassen- of volksgeest en allen, die op aarde ooit tot zijn bereik behoord hebben, zullen reflecteren op alles wat als mogelijke denkwijze of behoefte met deze basiswaarden verband houdt. De uitgebreidheid van beseftsmogelijkheden voor de individuele mens wordt dus door deze selectie en beïnvloeding middels het collectieve bewustzijn wel degelijk beïnvloed.

Het resultaat is een vooruitgang, die voortdurend een toename van tempo vertoont, omdat bij een voortdurend meer wegvallen van directe groepsgebondenheden de mens in zijn zoeken naar een grotere gebondenheid zich als automatisch zal gaan wenden naar het idee. Het gaat steeds meer om denkbeelden. Wanneer de aanwas van de bevolking nog enige tijd verder zou gaan op de nu kenbare wijze, zouden wij moeten veronderstellen dat op den duur ideeën de

plaats in zullen gaan nemen van meer werkelijke besefswaarden uit deze en vroegere tijden, zoals angsten en begeerten, zodat deze denkbeelden in de plaats zullen gaan treden van nationaliteitsbegrippen en rassengebondenheid. Groepsgeesten zullen dan niet meer aan bijvoorbeeld ethnische-, maar aan ideeëngroepen verbonden zijn.

Wie deze achtergronden beziet, zal voor zich uit moeten maken of dit alles tot zijn bewustwording bij zal kunnen dragen. Maar wanneer wij spreken over een collectief bewustzijn, mogen wij één ding naar ik meen, zeker niet vergeten: alle collectiviteit kan, evenals een collectief bewustzijn, eigenlijk alleen maar ontstaan uit de al dan niet bewuste samenwerking van individuen. Dit is een zeer belangrijk punt. Niet alleen zal men door eigen bewust streven en werken iets bijdragen aan het gemeenschappelijk bewustzijn, maar degene die, geheel zelfstandig, maar met algehele overgave aan het probleem naar iets op de wereld zoekt, zal hierdoor een zodanig zuivere afstemming op dit punt ten aanzien van het geheel tot stand brengen, dat hij hierdoor een zo zuiver en groot mogelijke reeks van ingevingen, feiten, krachten aan het collectief bewustzijn zal kunnen ontleen.

Degene, die onder de mensen wel gebonden is aan een bepaalde bestreving, maar dit niet werkelijk van harte doet, zal veel minder goed afgestemd zijn. Hierdoor zijn de indrukken, die hij aan het geheel kan ontleen, veel vager en zijn de andere mogelijkheden, die een gemeenschappelijk bewustzijn in kan houden voor iemand die zoekt en denkt, eveneens veel beperkter van aard.

Met dit alles heb ik getracht u een beeld voor te leggen, dat ik, zoals u hebt kunnen ervaren, opbouwde uit betrekkelijk korte alinea's. Ik zal hieraan op het ogenblik niets verder toevoegen. U hebt voldoende stof voor vragen en tegenwerpingen. Ik zal dus dit eerste deel beëindigen, niet zonder echter de hoop uit te spreken, dat u door uw vragen en opmerkingen aan het einde van deze avond veel zult hebben bijgedragen tot een werkelijk vruchtbare bespreking. U bent immers spitsvondig genoeg, u hebt voldoende denkbeelden en begripshiaten om u hierop te baseren, terwijl uw werkelijke belangstelling er ongetwijfeld toe zal bijdragen, dat u zodanig afgestemd geraakt op alles wat voor ons nu van belang is, dat u uit het gemeenschappelijk bewustzijn kunt putten wat ik u met woorden alleen in dit verband misschien niet zonder meer geheel duidelijk zal kunnen maken. Ik wens u een goedenavond.

BEANTWOORDING VRAGEN

Zo, vrienden.

U hebt nu alle gelegenheid gehad om van de vermoedenissen van het inleidende deel wat bij te komen. Wij kunnen nu dus gaan zien, hoe 'bij' u nu wel bent.

Ik zou graag willen beginnen met de schriftelijk binnengekomen vragen en commentaren.

Vraag: Hoe gaat het dan met het overgaan? Volgens de Badecker ga je naar Zomerland en uit uw betoog meen ik nu weer op te moeten maken, dat je dan direct betrokken wordt bij het collectief bewustzijn?

Antwoord: Ja ja, het een of het ander. U maakt het uit mijn woorden op. Ik meen echter dat ik zulks niet gezegd of zelfs maar geïmpliceerd heb. Ik heb namelijk gesteld: entiteiten, die overgaan, zullen zich door hun gevoelens en belangstelling nog langere tijd met de aarde verbonden gevoelen. Dit kan dus ook in Zomerland of zelfs in nog hogere sferen het geval zijn. Verder stelde ik dat zij door dit zich verbonden gevoelen betrokken zullen blijven bij het collectieve bewustzijn van de mensheid. Dit betekent dus niet dat u na de overgang meteen ergens in een deel van een collectief besef te werk wordt gesteld en ook niet dat u dit collectieve bewustzijn opeens als zodanig zult gaan beseffen. Het betekent alleen maar dat u, zolang u zich verbonden gevoelt met de aarde, met uw denken en wezen als deel van het collectieve bewustzijn, met dat deel van uw denken en wezen, dat nog op die aarde gericht is (verbonden zult voelen). Het heeft dus niets te maken met de sfeer, waarin u terecht zoudt

komen, maar alleen met uw op enigerlei wijze zich verbonden voelen met de aarde of delen daarvan, bijvoorbeeld personen.

Vraag: In hoeverre is een individu afhankelijk van de rasgeest waartoe hij behoort? Welke veranderingen vinden er bijvoorbeeld plaats wanneer men naar een ander land emigreert?

Antwoord: Aangezien het 'behoren bij een groeps- of rassengeest' waar u hier dus rassengeest prefereert, niet afhankelijk is van de plaats waarop men zich bevindt, maar wel voor een deel afhankelijk kan zijn van de gemeenschap waartoe men behoort, zou ik hier moeten antwoorden: rassengeesten en de verbindingen met rassengeesten worden slechts zelden veranderd of gebroken. Maar de entiteit, die een bepaalde gemeenschap waarin men binnenkomt beheerst, bepaalt wel degelijk mede uw gedrag en denken en zal, ook nadat u de groep weer verlaten hebt, door het voortbestaan van een binding, deze variant op uw oorspronkelijke groep, laten voortbestaan.

Vraag: Een kind uit Europese ouders, dat in Indie is geboren, is dus al wat anders gebouwd?

Antwoord: Op de bouw zal het over het algemeen niet veel invloed hebben. Hierbij denk ik dus aan zuiver lichamelijke kentekenen. Daar incarnaties echter plaats vinden aan de hand van verlangde sfeer en verwachte mogelijkheden, zal de entiteit die in dat land in een vrucht incarneert, toch wel wat anders gericht zijn dan de entiteit, die bij dezelfde ouders in een Nederlands milieu zou incarneren. Hierdoor kunnen belangrijke verschillen van mentaliteit ontstaan, terwijl de nadruk in het karakter bij een gelijkblijven van de erfelijke karaktereigenschappen, ook anders zal komen te liggen.

Vraag: Wanneer u spreekt over een rassengeest, bedoelt u dan een entiteit, die als mens uit het ras is voortgekomen of is het meer een geest in de zin van sfeer, collectief bewustzijn zonder meer?

Antwoord: Geen van de drie. Het is voor een collega van mij misschien prettig te weten, dat na 'Wie van de drie', nu geen van de drie aan de beurt is. De zaak zit als volgt: bij het ontstaan van deze aarde hebben bepaalde toen reeds bestaande en bewuste entiteiten, die al dan niet elders in de materie geleefd hadden, zich gewijd aan de ontwikkeling van bepaalde rassen op de aarde. Hieronder behoren ook menselijke rassen en als zodanig is hier dus bij de eerste rassengeesten zeker geen sprake van entiteiten, die uit de mensheid zijn voortgekomen. Ook versta ik onder rassengeest dus geen sferen of vormen van collectief bewustzijn. Het zijn persoonlijkheden, die zich gewijd hebben aan een bepaald ras. Had u echter gevraagd over volkeren, dan had ik hieraan toe moeten voegen: volkeren scheppen zich veelal een beeld van zichzelf, dat gebruikt wordt door een dit beeld bezielende entiteit, die tracht aan de volksgemeenschap enige leiding te geven. Een dergelijke entiteit kan bijvoorbeeld voortkomen uit de vroege mensheid, maar zal dan nog wel een zeer bewust mens geweest zijn. Het is echter ook mogelijk dat hier geesten optreden, die in de stof op een andere planeet hebben geleefd of misschien zelfs nooit in de materie geleefd hebben, zoals u die kent, maar zich toch tot taak hebben gesteld de materiële en geestelijke ontwikkelingen op aarde te bevorderen.

Vraag: Wat is de primaire bron bij het collectief bewustzijn? Die van mensen en geest tesamen of een van beiden?

Antwoord: Een vraag waarop geen geheel redelijk antwoord mogelijk is, daar het probleem zo ongeveer neerkomt op een: wat was er eerder, de kip of het ei? Zoals u weet, moet het antwoord in dit geval luiden het ei, daar er eerder eierenleggende dieren waren dan kippen. Op grond van de oplossing van dit probleem ben ik geneigd uw vraag te beantwoorden: de geest, aangezien het besef van de geesten, die zich met rassenvorming bezig hebben gehouden en het besef van de in de materiële voertuigen incarnerende geesten mijns inziens in de eerste plaats bepalend is geweest voor het ontstaan van het collectief bewustzijn, dat echter in zijn verdere vorming en de daarin voorkomende variaties weer zeer sterk beïnvloed wordt door het persoonlijk bewustzijn van de mensen in de stof.

Een rassengeest beheerst de milieumogelijkheden en daarnaast een deel van de materiële mogelijkheden van het ras. Zij kan dus mutaties veroorzaken en bepaalde eigenschappen van het ras verscherpen en afremmen. Hierdoor wordt uit de aard der zaak ook een bepaalde soort van geest voor incarnaties aangetrokken en ontstaat dus een soort eenheid. Daar echter de eenling, die deel is van het rad, mits hij meester is over zijn voertuig en de eigenschappen daarvan voldoende kan beseffen, niet zonder meer voor leven en mogelijkheden afhankelijk is van de waarden die de rassegeest kan stellen, is het individu eigenlijk geheel vrij vanaf het ogenblik, dat het individu geestelijk voldoende bewust is. De bijdrage van het Ik in het collectief bewustzijn is dus medebepalend voor de mogelijkheden hiervan. Wat, naar ik meen, mede een antwoord vormt op uw vraag, zij het meer indirect dan direct.

Vraag: Is de persoonlijkheidsbeleving van de rassen- of groepsentiteit vergelijkbaar met de menselijke? Is er een vergelijkbaar Ik-besef?

Antwoord: Wat moet je daar nou op zeggen? De mens heeft een persoonlijkheidsbesef, dat hij op vorm baseert. De rassengeest heeft een persoonlijkheidsbesef, dat niet op vorm is gebaseerd, maar wel op een soort artistieke voorstelling van de eigen taak, die ten dele buiten dit Ik vormend wordt uitgevoerd. Er is dus wel een verschil. En dan het tijdsbesef: ik geloof niet dat een rassengeest een vergelijkbaar tijdsbesef heeft ten aanzien van mensen. Zelfs niet indien zij tot het door hem gevormde of beheerste ras behoren. Dit, omdat de rassengeest de menselijke tijd en tijdswaarden wel kent, maar dezen eerder ziet als iets wat werktuigelijk is in zijn pogingen om iets tot stand te brengen, dan als een factor die hem zelf beheerst. Er zijn dus wel opmerkelijke verschillen en een vergelijking is moeilijk te maken, tenzij men deze op onjuistheden wil baseren. Dat lijkt mij nog het beste antwoord dat ik u hierop kan geven.

Vraag: Betekent dit, dat hij over de tijd heen ziet en zo bepaalde schijnbaar negatieve verschijnselen een tijdlang toe kan laten?

Antwoord: Het is niet zo dat een rassengeest een absolute precognitie dient te bezitten of heeft ten aanzien van het ras waarmede hij zich bezighoudt. Wel is het zo, dat de rassengeest uit de aard der zaak een werkelijk overzicht heeft van alle ontwikkelingen tot nu toe en zo juister zal kunnen beseffen wat wenselijk is voor het ras of wat er niet meer op aan komt of wat niet wenselijk is geworden voor het ras, dan degene die zelf deel uitmaakt van het ras. 'Negatief' is uit de aard der zaak een zeer relatieve uitdrukking, zodat wat voor u een negatieve werking is, voor de rassegeest van zeer positieve betekenis kan zijn. Ik denk hierbij aan een schilder, die werkt met een clairobscur. Hij kent de schets, al zal hij nog niet weten hoe het eindresultaat geheel zal zijn. U weet van dit alles niets, begrijpt zijn schetslijnen niet en ziet alleen dat hij nu alweer zwart en bruin op het doek aan het smeren is, waarop u dan zegt: wat smerig, wat negatief. Zonder te begrijpen dat zonder deze ondergrond de lichtwerkingen, die de kunstenaar wil uitbeelden, niet bereikbaar zijn.

Vraag: Kan het uiteindelijke positieve effect van een oorlog dan ook al in de bedoeling hebben gelegen of komt dat nolens volens?

Antwoord: Het is mogelijk en komt wel voor, dat een rassengeest of groepsgeest zich stelt achter hetgeen u oorlog noemt, wat meestal neerkomt op een poging tot absorberen of usurperen van de waarden en rechten van een ander volk, daar de geest daarmede een positieve bedoeling heeft en hoopt te komen tot een loutering of versterking van het ras of de groep. Deze mogelijkheid bestaat dus wel. Maar het is evenzeer mogelijk, dat - vooral bij mengvormen - de nationale entiteit de oorlog niet wenst, maar weet dat strijdeffecten en tegenstrijdigheden in strijd tot oplossing komen. Daar het behouden zijn van de groep voor hem het meeste telt, zal hij dan ook nolens volens proberen mee te werken in een strijd die hij niet kan voorkomen. In andere gevallen waagt de groepsgeest bewust een strijd omdat hij deze wel niet begeert, maar voor een behoud van de groep op kortere termijn eenvoudig geen andere waarden weet te stellen.

Vraag: En wanneer het daarbij tot een totale uitroeiing komt, is zijn werk dan afgelopen?

Antwoord: Inderdaad. Maar dit komt nog niet altijd volledig voor en slechts bij volledig uitroeien, dus bij het niet meer in leven zijn van ook maar één enkel lid van het ras is de taak werkelijk ten einde.

Vraag: Waartoe zal een ingewijde minder uit het collectief bewustzijn putten en zijn er geen redenen waardoor juist zijn uitwisseling ermede, preferabel zou zijn?

Antwoord: Ik heb kennelijk tijdens de inleiding wel wat vlug gesproken. Ik heb namelijk niet beweerd dat dit het geval is. Wel stelde ik dat de ingewijde niet door het collectief bewustzijn beheerst kan worden, dat hij bewust daaruit kan selecteren wat hij hieruit werkelijk van node heeft en dat hij daarbij de mogelijkheden van een eigen rassen- of groepsgeest kan overschrijden. Dit werd door mij wel geïmpliceerd, maar volgens mij is dit toch heel iets anders, dan hetgeen waarop u uw vraag meende te moeten stellen.

Vraag: Wordt het collectief bewustzijn alleen gekenmerkt door zijn inhouden van dit moment of werkt het ook zoals de herinnering van de mens, zodat bijvoorbeeld Napoleon nog invloed op het hedendaagse Franrijk uitoefent? Kan de rassengeest hieraan weinig doen of laat hij dit met opzet toe en voor hoelang in de regel? Eens zal toch een dergelijke invloed moeten worden overwonnen. Wat werkt dus hieraan mee?

Antwoord: Ik zal dit maar met enkele regels trachten af te doen, want anders vrees ik dat wij in een hopeloze discussie verzeild raken, die met ons onderwerp niets te doen heeft. Dit laatste vooral, omdat Napoleon erbij wordt gehaald. Het is zo: Het collectief bewustzijn is altijd in de eerste plaats het nu bestaande gevoel en bewustzijn van de nu bestaande mensen. Daarin zijn residuen aanwezig van het verleden, maar dan toch op zodanige wijze dat zij altijd weer door het heden volledig gedomineerd worden. Een rassengeest zoekt nimmer een bepaalde persoon en diens invloed te verheffen of te elimineren, tenzij deze geheel strijdig is met de behoeften, die in het volk op dat ogenblik bestaan. Wanneer dus het beeld van Napoleon tegemoetkomt aan de Franse behoefte aan grandeur in een periode, dat de illusie van eigen grandeur niet of bijna niet te handhaven is, zal een rassengeest blij zijn daarmee. Ook met de interpretatie van Napoleon, zoals deze nu bestaat, hoewel die met de werkelijke Napoleon niet veel meer te maken heeft. Het volk zelf draagt er veel toe bij, dat een dergelijke herinnering een lang leven heeft, daar er een psychologische behoefte bestaat zich te indentificeren met een held, die als prototype van het eigen volk kan worden voorgesteld. Maar de rassengeest zal zich alleen bezighouden met de mogelijkheden en waarden, die in het volk op dit ogenblik bestaan en dit zal ook de bijdrage zijn, die het volk in een gemeenschappelijk bewustzijn heeft. Dat is dan eigenlijk wel mijn antwoord.

Er zijn geen schriftelijke vragen meer.

Dus zoals in de goede oude tijd: Met Napoleon de pijp uit. Heeft u verder nog vragen of opmerkingen?

Vraag: Mag ik nog iets vragen? U sprak, als ik mij niet vergis, zo even over persoonlijkheden, die nooit mensen zijn geweest. Hebben die dan ook een andere kern dan de mens?

Spreeker: Zo gesteld begrijp ik u niet goed.

Vraag: Nu, de kern van de mens, zo wordt wel eens gezegd, is(onverstaanbaar) en goddelijk...

Spreeker: Juist. En uit God zijn alle dingen. Dus hoe zou een dergelijke entiteit een andere kern kunnen hebben? Dit was de reden, dat ik u ertoe trachtte te brengen uw denkbeeld duidelijker te formuleren en uw denkbeeld omtrent de 'kern' nader te omschrijven.

Vraag: Ja. Maar hebben zij dan niet allen ervaring nodig?

Antwoord: Er zijn heel veel verschillende manieren om een bepaalde ervaring op te doen. Nog buiten beschouwing laat ik nu het feit, dat er zuiver geestelijke werelden en taken bestaan, waarin - zij het op enigszins andere wijze - alle ervaringen die u op uw wereld vindt, kunnen worden opgedaan. Kortom: ervaringen zijn wel nodig, maar eenvormigheid van ervaringen is dat zeker niet. Dit is een van de weinige punten waarop ik het, althans wat persoonlijkheidsvorming betreft, eens kan zijn met een beweging als de NSVH. Misschien is die laatste opmerking wel wat ondeugend, maar zij is u kennelijk duidelijk.

Wat zegt u? Schalkje, schalkje? Dank U. En van hetzelfde. Het was overigens niet kwaad bedoeld. Maar het is nu eenmaal opvallend dat menselijke gedachten een veel duidelijker beeld schijnen te krijgen, wanneer je op bepaalde vlakken komt. Het hellende vlak schijnt daarbij door velen geprefereerd te worden.

Had u nog iets te vragen? Ik hoor alleen nog een gemompeld commentaar, dat men kennelijk niet hardop wenst te herhalen. Dat lijkt mij in dit geval trouwens beter ook. Maar dit betekent dat u geen vragen meer hebt te stellen en dat hiermede het einde van onze bijeenkomst in zicht gaat komen. Voor mij betekent het verder dat ik de gelegenheid krijg nog enkele dingen te zeggen, die ik in verband met het onderwerp van belang acht, zonder dat ik mij daarbij - als tijdens de inleiding - geheel tot het onderwerp hoeft te beperken.

Allereerst wil ik dan proberen u duidelijk te maken, dat deze dingen heus niet zo ingewikkeld zijn als u nu schijnt te veronderstellen. In die inleiding heb ik u een reeks van afzonderlijke punten gegeven en koos deze vorm opzettelijk: het een vloeit echter in feite uit het andere voort, de punten en regels vullen elkander aan. Maar je moet beginnen met het bezien van details, wil men het geheel voldoende kunnen begrijpen en waarderen.

Het geheel heeft echter bij nadere beschouwing betrekkelijk simpele lijnen: wanneer wij spreken van een collectief bewustzijn, zo is dit een vaag en weinig gedefinieerd iets, zolang wij niet begrijpen wat de feitelijke inhoud daarvan vormt. Het gemeenschappelijk bewustzijn is ten aanzien van de mens vaak zoiets als een grabbelton: je kunt er willekeurig in duiken en er iets uit halen, maar wat je eruit haalt, betekent dan meestal niet veel. Je kunt je echter ook afstemmen, zodat je tevoren hebt vastgesteld wat je wilt vinden en dan zoeken tot je hetgeen voor jou belangrijk is, werkelijk gevonden hebt. Bij een dergelijke bewuste daad, een bewust puren uit het gemeenschappelijke bewustzijn, is dit geen grabbelton meer, maar eerder een soort archief, waarin je wel even de weg moet leren, maar waaruit je dan ook verder naar believen putten kunt.

Daar er zeer veel mensen zijn met een zeer gespecialiseerde kennis op elk terrein en er vele oorspronkelijke denkers leven in elke tijd, is alles, wat in de geschiedenis van de mensheid belangrijk kan zijn, feitelijk wel terug te vinden, terwijl alle wetenschappelijke en filosofische overwegingen van het ogenblik eveneens aanwezig zijn. Door u op de juiste wijze af te stemmen, dus door te weten wat u zoekt en dit met algehele overgave te zoeken, kunt u alle in het gemeenschappelijk bewustzijn aanwezige waarden, die met dit doel in verband staan, in uzelf beleven.

Alles wat ik u meende voor te moeten leggen in dit verband omtrent rassengeesten enzovoorts - iets wat kennelijk sommigen onder u nogal heeft geraakt - is al even eenvoudig. Zelfs wanneer wij het bestaan van objectieve en werkelijke entiteiten zouden afwijzen, zal men nog toe moeten geven, dat er bepaalde karakteristieken ontstaan door een gemeenschap en dat deze karakteristieken dan dwingend plegen te worden ten aanzien van de verdere ontwikkeling van die gemeenschap. Volgens mij bestaan overigens rassengeesten, enzovoorts, werkelijk. Dit laatste om te voorkomen dat u in de war geraakt. Maar zelfs wanneer wij op een dergelijke wijze denken over een groeps- of rassengeest, zal men nog begrijpen dat een dergelijke geest een zekere eenzijdigheid probeert te bereiken en aan de groep op te leggen. Die eenzijdigheid kan groot zijn en komt ook in het dagelijkse leven vaak sterk op de voorgrond.

Zo zijn er heel wat mensen, die eerlijk geloven en zeggen dat je onder een communistisch stelsel nooit gelukkig kunt zijn, terwijl vele andere mensen werkelijk geloven dat een leven onder een kapitalistisch stelsel ook nu nog betekent dat allen uitgebuit worden. Beide stellingen zijn niet geheel waar. Het eigenaardige is nu dat men in beide gevallen de ander iets pleegt te verwijten waaronder men ook in eigen gemeenschap lijdt. Dit is een eenzijdigheid, die mede voortkomt uit een zeker chauvinisme, waarbij men uitgaat van een: wij zijn het beste, wij hebben het beste. De categorische afwijzing betekent echter ook dat men bepaalde goede dingen die de ander heeft, mede afwijst. En wanneer ik duidelijk probeer te maken hoe de ingewijde en zelfs de mens, die werkelijk open weet te staan voor alle mogelijkheden, uit het gemeenschappelijke bewustzijn veel meer kunnen putten dan de doorsnee mens, is het nu wel duidelijk dat dit in de eerste plaats is te danken aan het feit dat de eenzijdigheid zo komt weg te vallen. Ik kan mij bijvoorbeeld een communisme voorstellen, dat door een overnemen van bepaalde kapitalistische regelingen een bijna perfecte maatschappelijke vorm oplevert, zonder de belemmeringen van vrijheid, die het communisme van heden vaak nog eigen zijn en zonder de beperkingen van economische aard, die de mensen in de kapitalistische wereld zo vaak een werkelijk ontwikkelen van hun gaven onmogelijk maakt.

Dit is een politiek beeld. Maar op dezelfde wijze kan ik mij voorstellen dat een geloof, dat niet sterk aan wetten en regels gebonden is, zodat een zekere wijsheid van opvattingen tegenover menselijke gedragingen en andere godsdiensten bestaat, minder zal ontkennen en bestrijden, zodat men komt tot een groter totaal zowel in wereldwijsheid als in godsbeleven. In dit verband zou je dus kunnen zeggen dat de volgelingen van Baha'ullah er aanmerkelijk beter voorstaan dan de moderne christenen. Trouwens: de moderne christenheid doet mij denken aan een amoebe. Zij schijnt zich alleen nog maar door slijting voort te kunnen planten.

Met deze voorbeelden tracht ik u weer duidelijk te maken dat voor iemand die niet eenzijdig in zijn opvattingen is, het onderwerp eigenlijk zeer eenvoudig was. Want de wetten, die ten grondslag liggen aan dit alles, zijn in wezen allen zeer eenvoudig en logisch. Zo is het met alle dingen, die voor het leven werkelijk belangrijk zijn: de belangrijke kern is vol eenvoud. Maar wij moeten dit alles meestal meer complex uiteenzetten, omdat over de eenvoudige waarden van het leven veelal wordt weggekeken. Men ziet de kleine, maar belangrijke verschuivingen in de werkelijkheid niet, die de aanwezigheid van op zich belangrijke, maar simpele waarden aanduiden.

Zo is het ook met dit collectief bewustzijn en alle daarin werkzame factoren. De mens wil de werkingen en feiten wel zien, maar verlangt dat zij op zijn eigen wereld scherp gedefinieerd en kenbaar zullen optreden, terwijl de meest sprekende werkingen eerder verschuivingen van waarden zijn, die je pas bemerkt wanneer je het geheel beziet. Wie zich de moeite geeft de geschiedenis van de mensheid na te gaan, zal daarin aangetoond zien, hoezeer een collectief bewustzijn daarin een rol speelde. Zoals je dan kunt beredeneren, hoe bepaalde volkeren zozeer door een wijze van leven en denken gedomineerd werden, dat hieruit op den duur wel een bepaalde godsdienst en filosofie voort moest komen. Wil je diezelfde waarden echter in het heden gaan ontdekken, dan blijkt dit niet meer mogelijk te zijn. Toch kun je alleen reeds op grond van het verleden, begrijpen dat je ook vandaag te maken hebt met een collectief bewustzijn en alle factoren, die daarvan deel zijn.

De wetten, die ook vandaag de grondslag vormen van dit alles luiden:

Waar een gemeenschappelijkheid van waarneming en besef aanwezig zijn, ontstaat een gemeenschappelijk bewustzijn, dat in zich het totaal van alle deelwaarnemingen draagt.

In alle vorming is een besef werkzaam, tot het einde van de vorm met het vormingsproces verbonden blijvende.

Elk bewustzijn, dat zich met een vorm bezighoudt, is ook met alle ervaringen in die vorm verbonden en zal qua besef, bewustzijn en uiting mede gedomineerd worden door de aangenomen vorm. Dit geldt ook voor allen, die slechts vormende werken.

En daarmee is mijn onderwerp dan afgehandeld. Ik dank u voor uw aandacht en wens u allen een
Goedenavond.

d.d. 6 februari 1970

Nota bene:

Wij verontschuldigen ons voor het feit, dat u enkele publicaties niet op tijd hebt ontvangen. Door een defect aan de stencilmachine was het niet mogelijk dit te voorkomen. Men heeft echter alle moeite gedaan om u zo spoedig mogelijk en regelmatig mogelijk weer onze bladen te kunnen toezenden.